Indien kan blive eksporteventyr – men det kræver stor tålmodighed

Det skortede ikke på fine ord og lovprisninger, da Indien og EU tirsdag indgik en handelsaftale. "The mother of all deals" blev aftalen kaldt af Indiens premierminister – og EU-kommissionsformand Ursula von der Leyen skrev i en kronik i Børsen med udgangspunkt i aftalen: "2026 vil blive husket som det år, hvor Europa reagerede på den nye verdenssituation ved at vise, at der findes en anden vej."

Der er da heller ingen tvivl om, at handelsaftalen både målt på økonomiernes størrelse og på, hvor mange mennesker den potentielt kan påvirke, er blandt de absolut største. I Indien alene er der 1,4 mia. indbyggere.

Geopolitisk er det også en aftale af stor betydning. Siden finanskrisen har særligt USA lukket sig mere og mere om sig selv. Lige nu fokuserer vi på Trump og hans toldkrig – men bevægelsen startede allerede under Obama, og Biden gik med "Inflation Reduction Act" et stort skridt videre ned ad den protektionistiske vej. I det lys er det positivt, at EU nu evner at lande handelsaftaler med andre lande og regioner, så den økonomiske sårbarhed reduceres.

Handelsaftalen mellem Indien og EU blev fejret tirsdag – men forvent ikke et hurtigt økonomisk mirakel. Foto: Sajjad Hussain/ AFP/Ritzau Scanpix

Kan ikke erstatte USA

Men man skal være varsom med at tro, at de mange fine ord betyder, at Indien uden videre erstatter USA's rolle i den internationale økonomi – og set fra et dansk perspektiv er det helt utænkeligt, at Indien inden for en tidshorisont på 10-15 år kan komme til at spille samme rolle, som USA har gjort over de seneste årtier.

Tager vi den danske eksport til Indien, så er den alt inklusive på 22 mia. kr. Det er mange penge – men i en eksportsammenhæng er det ikke noget, der flytter meget. Det udgør 1 pct. af vores samlede eksport.

Det er endda langt fra hele denne eksport, der påvirkes af, at tolden nu fjernes på en lang række produkter. Ud af eksporten på 22 mia. kr. er det under 6 [illegible] kr., der [illegible] den danske [illegible] derfor umiddelbart er sårbar over for indisk told.

> *Tager vi den danske eksport til Indien, så er den alt inklusive på 22 mia. kr. Det er mange penge – men i en eksportsammenhæng er det ikke noget, der flytter meget*

Vores eksport til USA er til sammenligning over det seneste år løbet op i 390 mia. kr.

EU mener, at handelsaftalen vil kunne fordoble eksporten til Indien over en uspecificeret tidsperiode. Det er bestemt muligt, men selv efter en fordobling af eksporten til Indien vil Indien stadig kun være danske virksomheders 12. største afsætningsmarked.

Indien er svært marked

Det er vigtigt at forstå, at told ikke er den eneste stopklods for samhandel mellem Indien og Danmark. Noget så simpelt som fysisk afstand spiller fortsat en rolle, når vi taler varer, der fortoldes – for de skal jo transporteres i modsætning til lokal produktion. Dertil kommer, at Indien er et land med meget forskelligartede delstater, hvilket gør, at der ikke er tale om et homogent afsætningsmarked.

Bureaukrati og almindeligt bøvl hindrer også danske virksomheder i at eksportere til jordens folkerigeste land. Og så må man heller ikke glemme, at korruption er meget udbredt i Indien. Ifølge Transparency International er Danmark det mindst korrupte land i verden – Indien befinder sig på en lidet flatterende 96.-plads – og faktisk går udviklingen i Indien den forkerte vej.

Sådan behøver det naturligvis ikke at blive ved med at være. Man kan håbe, at Indien evner at gennemføre strukturelle reformer, der kan gøre det nemmere for danske virksomheder at agere på det kæmpestore marked, men der er ingen garantier for, at det sker.

Indien har til gengæld en ung befolkning, og landets globale økonomiske betydning må forventes at stige betydeligt over de kommende årtier. Indien kommer derfor nok også til at overtage en del af Kinas rolle i verdensøkonomien, da Kina presses af en aldrende befolkning. Det er derfor interessant at forholde sig til importen fra Indien, men også her taler vi om et lavt udgangspunkt.

Men kan dansk erhvervsliv over de kommende årtier blot få fat i en lille snas af den markedsvækst, der kan forventes i Indien, kan det selvsagt gøre en meget markant forskel – men det bliver næppe en revolution, snarere en evolution.

Ven eller fjende?

I tillæg til at handelsaftalen med Indien næppe kommer til at give anledning til det kortsigtede økonomiske mirakel, som nogen måske håber, så er det nok også værd at bemærke, at Indien måske lige nu forekommer at være vores nye økonomiske ven. Men i takt med at Indiens globale betydning stiger, kan den konklusion ændres.

For 25 år siden troede vi, at vi kunne satse benhårdt på Kina økonomisk uden geopolitiske bivirkninger. Men det har ændret sig. I dag ser vi på tæt samarbejde med Kina med noget større bekymring. Og Kina opfattes i mange sammenhænge som vores geostrategiske fjende. Noget tilsvarende er ikke svært at forestille sig i forhold til Indien.

Indien er allerede nu en til tider tvivlsom ven. Indien er således fortsat med at importere olie fra Rusland til trods for krigen i Ukraine, så Indien spiller også på flere heste.

Kræver tålmodighed

Alt det sagt for at give debatten en smule realisme. Det økonomiske potentiale i en handelsaftale er astronomisk – vi er 6 mio. indbyggere i Danmark – bare for at sætte det i perspektiv svarer det til et halvt års befolkningsvækst i Indien. Men vi skal være tålmodige – Rom blev ikke bygget på en dag.

På den korte bane er handelsaftalen nok mere politisk end økonomisk vigtig. I en verden i opbrud er Europa nødt til at finde nye veje – og signaler-